

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 257.

ხუთშაბათი, 30 სექტემბერი 1904 წ.

ბათუმის № 2626.

საოცარი თავგადასავალი

(იპოვნური ზღაპარი)

თარგმნილი გერმანულიდან

ჩემმა მეგობარმა გადამიწავლა თვალ წინ პაწია ხელნაწერი, უცნაურის ასოებით დაწერილი. თვითველი ასო მოწმობდა დამწერის მოთმინებასა და გულმოდგინებას. რა სწერია ამ წიგნში? — ვითებ მეგობარს. — საოცარი იპოვნური ამბებია. იპონელები ამ წიგნს მუ-მონ-ქვანს უბახიან, ესე იგი კარ-დაბზულ ზღუდეს. ეს წიგნი ღრმა სიბრძნის წყაროა, ცხოვრების ვითარებაზე დამაფიქრებელი. იპონელი მწვალელები დიამები ყველაზე უფრო ამ წიგნსა კითხულობენ. იგი არ შეიცავს ნათელ, მკაფიო აზრებს: წამითხეცვლა მხოლოდ უნდა იგულისხმოს აქ გამოთქმული ქეშპირიტება. ვითა მუსიკის ხმები, ისე გადაგვიშლის იგი თვალწინ შეგნებით საესე იღვმელ ქვეყნას, რომელსაც თითქო მოღრუბლულ ციდან ფუნება ნახი პოეზიის სანეტარო შეუქი. ამა სური დამიგედ, ამ წიგნიდან ერთ ამბავს წავიკითხავ.

ქალაქ ჩენენ-იანგში ცხოვრობდა ერთი კაცი, სახელად ჩან-კინი, რომელსაც ჰყავდა პაწია მშვენიერი არსება, ქალი-

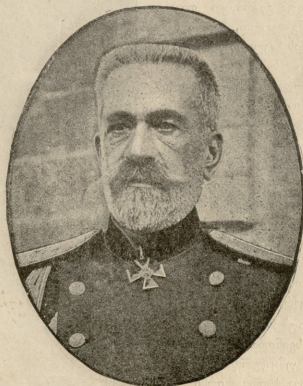
გენერალი ი. კრამპენსერგი, მანჯურიის მეორე პრინცი უფროსი

უთხრა პატარა ვანგ-ჩაუს: „როცა გაიზრდები, ჩემ ქალიშვილს მოგცემ ცოლად.“ ზავშემბა გულში აღიბეჭდეს ჩან-კინის სიტყვები და როგორც დანიშნულები ისე უყვარდათ ერთმანერთი.

როცა ცინგი გაიზარდა, ერთმა წარჩინებულმა კაცმა ისურვა მისი შერთვა და ჩან-კინმა გადასწყვიტა, მიეთხოვებინა თავისი ქალიშვილი. ძლიერ შეუუხდა ცინგი, როცა ეს ამბავი გაიგო. ვანგ-ჩაუს გული მოუვლა ამ ამბავმა და გადასწყვიტა, თავისი სამშობლო მიეტოვებინა და უცხო ქვეყანაში გადახვეწილიყო. მეორე დღესვე გამოაწყო სამგზავროდ თავისი ნავი, არავის არ გამოჰმშვიდობებია და მზის ჩასვლისას მდინარეს ნაპირისკენ გასწია, ჩაჯდა ნავში და გზას გაუდგა. შუალამის ვილაქას ხმა მოესმა: „გაჩერდი, მეც თან წამიყვანო.“ ვილაქ ქალი მობრუნდა ნაპირ-ნაპირ და ვანგ-ჩაუს ხელს უჭნევდა; ეს ქალი — ცინგი იყო. ვანგ-ჩაუს სიხარულით აღარ იყო; მიაყენა ნავი ნაპირს, ცინგი ნავში ჩასვა, მასთან ერთად გაუდგა გზას და მშვიდობით მიახწია ქალაქ ქოის.

ექვსი წელიწადი დაჰყვეს ერთად ცინგმა და ვანგ-ჩაუს ამ უცხო ქალაქში და ორი შვილი შეეძინათ. ცინგმა ვერ დივიწყა თავისი მშობლები და გული ხშირად იზიდავდა შინისაკენ. შოლის უთხრა თავის ქმარს:

„იმიტომ დავსტოვე სახლი და შერთან გამოვიქეცი, რომ შენდამი სიყვარულს ვერ უმტყუნებ; მაგრამ ეხლა, როცა

გენერალი ს. მიჯლოგი, უფროსი მე-8 კორპუსის, რომელიც მიდის შორეულ აღმოსავლეთში.

შვილი! ცინგი, ჩან-კინის სახლში ცხოვრობდა იმისი ნათესავი — პატარა ბიჭი ვანგ-ჩაუს. ზავშემბე ერთად იზრდებოდნენ და გულით უყვარდათ ერთმანერთი. ერთხელ ჩან-კინმა სურვილი

მშობლები მაგონდება, სენდისი მქენჯის, რადგან იმით ასე უწყალოდ მოგექეცი, ვანა კარგი არ იქნება, რომ სახლში დავბრუნდებ და შეფეროვებ ჩემ მშობლებს? — „პართალი

სეფა. — სურათი ვაიხჭურჭლის.

საყვარელი ქალიშვილი ცინგი და ქალაქ ქოის წავიყვანე. განა ეს მძიმე დანაშაული არ არის?»

„სწორედ არ მესმის, რომელ ცინგზე ლაპარაკობ, — გაკვირვებით უთხრა ჩანკინმა.

„საკუთარ შენ ქალიშვილ ცინგზე“, უპასუხა ვანგ-ჩაუმ და ეჭვის თვალით შეხედა ჩანკინს, თითქო უნდოდა იმისი იდუმალი აზრი გაეგო.

„არაფერი არ მესმის!“ — შესძახა ვაოცებულმა ჩანკინმა.

„მას აბეთ, რაც შენ გაიზარე, ჩემი ქალიშვილი ლოგინად ჩავარდა, აღარ ამდგარა და ცხლაც ჩემ სახლში წვეს.“

„შენი ქალიშვილი ცინგი“, გაჯავრებით მიუგო ჩანკინმა, — ავიდა არ არის: ექვსი წელიწადია, რაც ის ჩემთანაა და ჩვენ ორი შვილი გვყავს. ესლა ჩვენ ერთად მოესულვართ აქა, სახუმროდ კი არა, არამედ იმისთვის, რომ გვაპატრო ჩვენი დანაშაული“.

რამდენსამე წაშს ჩანკინი და ვანგ-ჩაუმღღუპარედ უცქეროდნენ ერთმანერთს. შემდეგ ჩანკინმა ხელით ანიშნა, სახლში შემომყვებიო და საწოლ ოთახში შეიყვანა. ოთახის ერთ კუთხეში ლოგინი იდგა და ამ ლოგინზე იწვა სასიკვდილოდ დასწულღებულ, საშინლად გამძდარი და ფერმიხდილი მავრამ მაინც გასაოცრად ღამაში ცინგი.

„ჩემ ქალიშვილს ლაპარაკი არ შეუქლია“, — სთქვა ჩანკინმა, „მავრამ ყვე-

ხარ, უპასუხა ვანგ-ჩაუმ, — „ნუ სწუხარ: მეც წამოგყვები და ერთად წავიდეთ.“

ვანგ-ჩაუმ გამოაწყო თავისი ნაფი სამგზავროდ, ჩაჯდა ნივში თავის ცოლთან ერთად, გაემართა საშობლო ქალაქისაკენ — და რამდენსამე დღის შემდეგ მიახწია კიდევც.

იაპონელთა ჩვეულებისამებრ, პირველად ვანგ-ჩაუმ წავიდა ცინგის მამის სახლში და ცოლი ნაფში დასტოვა, ჩანკინი ვაოცუთქმელის სიხარულით მიეგება ვანგ-ჩაუმს და შემდეგის სიტყვებით მიმართა: „ძალიან ვწუხები, ძალიან მინდოდა შენი ნახვა, შენი ამხის შეტყობა. საუკუნოდ დაკარგული მეგონე.“

ვანგ-ჩაუმ პატივისცემით უპასუხა: „სინიღისი მტანჯავს, რომ ასე უწყალოდ მოგქექცი. შენი სიყვარულის ღირსი არა ვარ და გვედრები მშაპტო დანაშაული.“

ჩანკინმა თითქო ვერ გაიგო ვანგ-ჩაუმს სიტყვები და ჰკითხა, რა უნდა გაპატოო?

„როგორ თუ რა?“ გაკვირვდა ვანგ-ჩაუმ, — „მე მოგატაცე

პურას გულგა. — სურათი სტკელის.

ლაფერი კარგად ესმის“.— და მან ღმილით უთხრა ცინგს: „უკერი დაუდგედ: ვანგ-ჩაუ ამბობს შერზე, ჩემთან ერთად გაიქცა სახლიდან და ქალაქ ქოუს წამყვავა“.

ავადმყოფმა შეხედა ვანგ-ჩაუს, გაიღიმა და გაჭრებულთი იყო.

„მა მ ხელა შერ წამომყვევი მდინარისკენ“ , უთხრა ჩან-კინს ზარდაცემულმა ვანგ-ჩაუმ, „და მე ცხადად გავჩვენებ, რომ შენი ქალიშვილი ცინგი ამ წუთში ჩემ ნავში ზის.“

ორივენი მდინარისკენ წავიდნენ და მართლაც მალე დაინახეს ვანგ-ჩაუს ახალგაზდა ცოლი ცინგი. როცა ცინგმა თაყვის მამა დაინახა, მუხლმორღრეკით დღეცა მის წინ მიწაზე და პატივება სთხოვა.

ჩან-კინმა უთხრა ცინგს: „შენ თუ მართლა ჩემი ქალი ზარ, შენდამი სიყვარული უნდა ვიგრძნო: გოაცემული ვარ, და ვფიქრობ, რომ ეს რაღაც თვალთმაქცობაა და შენ მხოლოდ ჩემ შეიღად მტყუნებ... წამომყვევი სახლში!“

სამხივე სახლში დაბრუნდნენ. როცა ისინი სახლს უახლოვდებოდნენ, დაინახეს, რომ მათვე მორბის ავადმყოფი ცინგი, რომელიც ექვსი წელიწადი ლოგინიდან არ ამდგარა, და თვლები გამოთუქმელის სიხარულით უნათებს. ორივე ცინგი ერთმანეთის მიუახლოვდნენ, და უეცრად, თვლის დახამამების უშაღ, ერთმანეთის მიედნენ, შეფისისხოზოც-ნენ, ერთ სხეულად, ერთ ქალად, ერთ ცინგად იქცნენ. ეს ცინგი წინანდელზე უფრო მშვენიერი იყო და სახზეც აღარ იქმნოდა ავადმყოფობისა და მწუხარების კვალი.

ჩან-კინმა უთხრა ვანგ-ჩაუს: „მას აქეთ, რაც შენ ვაიპარე, ჩემი ქალიშვილი დამუნჯდა, ძილი მოეკიდა, იშვიათად იღვიძებდა და თითქო რაღაც ბუჩანში გაეხვეა, ღვირით გაბრუნებულ ადამიანსავეით. ცხლა ნათლად ვხედავ, რომ იმისი სხეული აქ იყო, სული კი საღდაც შორს.“

ამაზე ცინგმა უპასუხა, „მართლა, მეც ვერ მომიტოვებია, სად ვიყავი ამდენ ხანს. თითქო სიზმარში გავიქცევი სახლიდან, ვანგ-ჩაუს ნავს დავეწვი, წავყევი უცხო ქვეყანაში და ამავე დროს შინ ვგრძნობდი თავს. ვერ ვიტყვი, ნამდვილად სად ვიყავი—შინა თუ ვანგ-ჩაუსთან“.

მეგობარმა კითხვა დასარული და მითხრა: „ხომ გესმის ამ პაწია ამბავში გამოთქმული ღრმა კეშმარტება? ის ადამიანი, რომელმაც გული ატკინა მშობლებს, თვითონაც გულ-ნატყენია. და თუ გრძობიერი სულდგმულია, მანმდი ვერ მოისვენებს, სანამ გულს არ გაციურნავს, მშობლების პატივებსა და სიყვარულს არ მოიპოვებს. ეს კეშმარტება მხოლოდ იმით არ ესმით, რომელნიც ადამიანის ცხოვრებას არ უყვირდებიან, წარმატების გზას არ აღგანან და კიბორჩაბლივით სულ უკან უკან იწვივენ.“

o. ნ.—შაიკ.

სხვა და სხვა ამბები

უშველესი! სასაყვარულო წერალი, სულ ძველად, გვეპოვის და ქაღაღის ბატონობის დროს, ქაღაღებს გვრად შეტე თავისუფლებას ქიანალო, ვიდრე უშველესი, ქრისტიანობის და მკჷმადიანობის დროს. ქაღაღეში, მკაღაღათად, ქაღს შექცეოთ თავისუფლად გვრობა, შექცეოთ ჭიონიდა

საკუთრება, უთავადეო მოწმედ სასამართლოში და ბეჭუნად თავის ბეჭუნებას. გვემტეზე ბევრი არაფერი ვიციო, მაგრამ აქედ დიდი თავისუფლება თუ ქაღაღის. მისილოდ კრიო რამ შეიგვცავ ცოტათი, სახელდობრ—ქაღის კაბოთება. უწინედ და ეხლედ დაბად საღხში ქარწინების საქმე დედ-მამას უფრო ეკითხება და ეკითხებოდა, ვიდრე ქაღაღეს. ასე უძველესს დროიდან, როგორც ბაბილონის მიუვის კამპურების კანონებდან სწანს. კამპურად სცხოვრობდა 2200 წელს ქრისტეს დაბადებამდე. სმირად, როგორც ხედა, ფუღლის ეპო დიდი მოაღანაკება იმართებოდა ქაღ-გვას დედ-მამის შორის. ასეთ ბირობებში, რა თქმა უნდა, სიყვარული მტკენება ფრთხის ვერ გავლიდა. დანა ბევრი სასიყვარულო დეკსი უძველესს დროისა, მაგრამ წერილი-კი დღემდე ვერსად აღმოაჩინეს. მხოლოდ დღეს, როგორც ერთ ინგლისურ ურნალიდან სწანს, უნახვით წერილი, თახის ფირფიტაზე დაწერილი. ეს წერილი ეკუთვნის 2500 წელს ქრისტეს დაბადებამდე. წერილი უბოთნათ სიზმარში (დაბადებაში ეს ადგილი სეფრანის სახელით არის მოსტყუნებული). როგორც წერილიდან სწანს, ქალი სიზმარში სცხოვრობდა, ხოლო იმისი საყვარელი—ბაბილონის. აი, წერილის შინაარსი: „ქაღატონ კოსბუას (კოსბუა ჭნიშნეს ბატკანს) გიმილ მარდუკეი უთავის შემდეგ: ეოსოვ მზეს, უთაღად შემსლე დმერთს, მოკანაგოს საუყურო ცხოვრება. ეწერ იმბატომ, რომ გავიკო რამ შენ უანმრთელობაზე. თჷ, მანბოტე, გთხოვ მანბოტე მანბოტე ამის შესესება. მე ბაბილონის ვცხოვრობ და ვღღრა გხედე, რად რადან მარეგებს. შემტკობიანთ, როდის მოხვალ ჩემთან, რომ გავხედ-

იკნება. - სურათი მაქსისა.

ნიერედ. მოდი მარეკანში, დიხსნს იცხოვრე, იცხოვრე ჩემთვის.“ მარეკანში თვის სხვადა ამ თემა უწინ დიდი დღესსწავლები და

გასართობები იმართებოდა, და ზემოხსენებულ კაცსაც თავისი სპეციალური ამ თემაზე დაუპირისპირებდა თავისთან.

ნათესი წარმოება დედამიწაზე. ნათესი წარმოებით დედამიწაზე უკეთესად ამერიკის შერეულ შტატების რესპუბლიკა სწარმოებს. ბაჭო ბევრით აღარაფრით წამოიყვანებოდა შტატებს. როგორც სტატისტიკურ ცნობებიდან სწინს, 1903 წელს დედამიწის კუდიდან ამოღებით ნათესი:

შერეულ შტ.	80,894,590	ბოჭკა
რუსეთი	80,540,045	„
სუპრასია, იაპონია და ბორნეოზე	5,860,000	„
კალიფორნია	4,142,160	„
რუმინიაში	2,059,930	„
ინდოეთში	1,570,500	„
იაპონიაში	1,183,000	„
კანადაში	520,000	„
პერსიანიაში	353,675	„
გერმანიაში	60,000	„
იტალიაში	12,000	„
სხვაგან	26,000	„

სულ 177,131,900 ბოჭკა. 1898-დან 1901 წლამდე ნათესი სიმრავლით რუსეთი სწარმოებდა ამერიკას. 1901 წლიდან კი ამერი-

კამ კარსრო. დღესით ამერიკის ნათესი ბევრად სუბიდა რუსეთისას. ამ ნათესიდან, რაც ამერიკაში 1903 წელს მიწიდან ამოღებით, წმინდა კეროსინი გამოიშვა 67%/-ით; რუსეთში კი ამავე წელს ამოღებულ ნათესიდან (თითქმის იმდენივე, რაც ამერიკისას) წმინდა კეროსინი გამოიშვა მხოლოდ 26%/-ით. სპეციფიკალი ნათესი, ამ რაგად, ამერიკაში. შავრამ, როგორც მდინარე კარები ამბობენ, ეს ნათესი თან და თან კლებულობს და იშვობა.

ცნობის წინააღმდეგ ბრძოლა. მოკვებისგან, ნიკაგო უზარმაზარი ქალაქია. მცხოვრებით რიცხვი ამ სიმრევული ქალაქში დღეს ორ მილიონს აღემატება. რადგან ამ დიდ ქალაქში ცნობილი ძალიან ხშირად წმინდაობდა, ამერიკელებმა გამოიწვეს კანონი. ამ კანონის ძალით მიღდა სხვები უნდა შენდეს ისეთ მასაღისაგან, რომელსაც ცნობილი ჰქონდეს აკლებს. ამ კანონის სხვის კვლავი, სახურავი, ჭერი, კაბეები ქვისა ან ბეტონისა ან კიდევ რკინისა უნდა აკეთდეს. რკინის უსათუოდ უნდა შემოკვრას ზორტლანდის ცემენტი ან თიხა. ესეა ნიკაგოში სულ ასე აშენებენ სხვებს. ამას წინადა თითხმურ თემაში აკვს უზარმაზარი შენობა, რომელსაც ცნობილი სართული აქვს. რკინის კარების ნაცვლად ესეა აკეთებენ ხის კარებს, მხოლოდ სპილენძი-შემორტყმულს. ცნობილი ასეთ კარებს სრულად გვრას აკლებს.

— კარგად უნდა ვიყო, კეიმი, რადგან ჩემი ძმისწული დაღონებულია არან.

კაცი. შენ, მგონია, თვინობ?
ქალი. ჭო, შენზე, ჩემი ძვირფასო.
კაცი. რა სსსსსსსსსსსს...
ქალი. შენზე ვფიქრობდი... მეკრეულ ქალს უნდა გადაუხადო ჩემი ვალი...

რედაქტორ-გამომცემელი ბლ. შაბაღანიძე